

JAMES CAROL

DE POPPENSPELER

De Fontein

Proloog

De laatste keer dat ik mijn vader in leven heb gezien lag hij vastge-snoerd op een gevangenisbrancard, met zijn armen uitgestrekt alsof hij dadelijk zou worden gekruisigd. Ook het laatste beroep was afgewezen. De executie zou niet meer worden uitgesteld. In elke arm had hij een katheter waar al een infuus op was aangesloten. Eén was genoeg om de klus te klaren. De andere diende uitsluitend als reserve. Een monitor telde de laatste slagen van zijn hart. Ondanks de omstandigheden was het ritme regelmatig en ontspannen, vijfenzeventig per minuut.

Er waren zo'n twintig mensen in de getuigenruimte. Ouders van slachtoffers, gevangenismedewerkers, een man in een keurig pak die de gouverneur van Californië vertegenwoordigde. Iedereen schuifelde ongedurig heen en weer om de grote gebeurtenis zo goed mogelijk te kunnen zien, maar daar was ik me slechts ten dele van bewust.

Mijn vader keek door het dikke plexiglas en de intensiteit van zijn blik sneed dwars door me heen. Op dat moment waren alleen wij tweeën er. Nieuwsgierig naar wat hij dacht bleef ik hem aanstaren. Ik had genoeg psychopaten ontmoet en bestudeerd om te weten dat hij geen spijt had van wat hij had gedaan, dat hij niet in staat was berouw te tonen over zijn misdaden.

In een periode van twaalf jaar had mijn vader vijftien jonge vrouwen vermoord. Hij had ze ontvoerd en meegenomen naar de grote, glooiende bossen van Oregon, waar hij hen losliet en achternazat met een jachtgeweer. Die vijftien meisjes lieten hem koud. Voor hem waren het speeltjes geweest.

Ik hield de blik van mijn vader vast, hield hem gevangen. Zijn ogen waren lichtgroen met een goudgele halo rond de iris. Net als

de mijne, een van de vele genetische overeenkomsten tussen ons. Naar hem kijken was als turen in een lange donkere tunnel die naar mijn toekomst leidde. We zijn allebei 1 meter 75, slank, verslaafd aan koffie en hebben spierwit haar, het gevolg van een afwijkend gen bij een van onze voorouders. Ik was begin twintig toen ik grijs werd, mijn vader zelfs nog jonger.

Er waren drie belangrijke redenen waarom hij al die jaren had kunnen doorgaan met moorden. Ten eerste was hij zo slim om de mensen die op hem joegen een stap voor te blijven. Ten tweede had hij een gezicht dat je onmiddellijk vergeet, een gezicht dat verdwijnt in de massa. De derde reden was dat hij zijn haar verfde. Ook al heb je een doorsneegezicht, aan een opvallende haarkleur zul je altijd worden herkend.

Het lachje dat even om de lippen van mijn vader speelde was in een fractie van een seconde weer verdwenen. Het was een wrede grijns. De grijns van een monster. Toen hij met zijn mond geluidloos drie woorden vormde, stakte mijn adem in mijn keel. Die drie woorden richtten zich rechtstreeks tot een geheime kant van mij, een kant die ik goed verborgen hield, zelfs voor mezelf. Hij moet gezien hebben dat er iets in mijn gezichtsuitdrukking veranderde, want hij wierp me nog zo'n gemene grijns toe, waarna hij voor het laatst zijn ogen sloot.

De gevangenisdirecteur vroeg of hij nog iets wilde zeggen, maar mijn vader negeerde hem. De directeur vroeg het nog een keer en gaf mijn vader wel een minuut de tijd om te reageren en toen die dat niet deed, gebaarde de man dat de executie kon beginnen.

Eerst werd er pentobarbital ingespoten via de katheter. Het verdovingsmiddel werkte snel en binnen een paar seconden was mijn vader buiten bewustzijn. Daarna kreeg hij een dosis pancuroniumbromide, die zijn ademhalingspijpen verlamde. Ten slotte kreeg hij kaliumchloride geïnjecteerd om zijn hart tot stilstand te brengen. Zes minuten en drieëntwintig seconden later werd mijn vader doodverklaard.

Achter me werd de luid snikkende moeder van een van de slachtoffers getroost door haar man. De vrouw had de glazige blik van

iemand die stijf staat van de tranquillizers. Ze was niet de enige die zo'n chemische lethargie uitstraalde. Ik hoefde maar om me heen te kijken om dat bevestigd te zien. De ellende die mijn vader had aangericht zou nog tot ver in de toekomst doorwerken. De vader van een ander slachtoffer mompelde dat mijn vader er te makkelijk van af was gekomen, een gevoel dat door de meeste anderen in de getuigenruimte werd gedeeld. Aangezien ik de foto's van de plaatsen delict had gezien en de autopsierapporten had gelezen, kwam het niet bij me op hem tegen te spreken. Die vijftien meisjes waren een langzame, verschrikkelijke dood gestorven, een totaal andere dood dan die van mijn vader.

Samen met de stroom ging ik naar buiten en ik begaf me naar het parkeerterrein. Nadat ik het sleuteltje in het contact had gestoken bleef ik in mijn huurauto voor me uit zitten staren en probeerde ik de nevel in mijn hoofd te verjagen. Ik bleef maar malen over die drie woorden die mijn vader geluidloos had uitgesproken. Ik wist dat hij ongelijk had, wist dat hij me gek wilde maken, maar kon toch niet het gevoel van me afzetten dat er een greintje waarheid in schuilde. En als dat het geval was, wat zei dat dan over mij? We brengen de fundering van ons leven aan op breuklijnen en drijfzand en vlak voordat mijn vaders laatste uur had geslagen was het hem gelukt een aardbeving van negen op de schaal van Richter door me heen te laten dreunen. Met zijn woorden wist hij alles wat ik voor goed en waar hield te vernietigen.

Ik draaide het sleuteltje om, zette de auto in de eerste versnelling en ging op weg naar het vliegveld. Mijn vlucht naar Washington ging de volgende ochtend om halfzeven, maar die heb ik nooit gehaald. Ik nam niet de afslag naar het vliegveld maar reed door, helemaal naar Virginia. Haast had ik niet echt, want ik werd pas de volgende week in Quantico terugverwacht. Toch was dat voor mij geen reden om niet als de sodemieter weg te gaan uit Californië, om door te rijden.

Het laatste waar ik op zat te wachten was het zielloze, doodsaaie niemandsland van de vertrekhal van een vliegveld. Minuten gaan onmerkbaar over in uren, uren in dagen, dagen in jaren. Dat hield

ik mezelf voor toen de naald van de snelheidsmeter verder omhoog kroop, en dat was de waarheid, al was het slechts een klein deel van een veel grotere waarheid. De echte waarheid was dat ik probeerde die drie woorden te ontlopen. Het probleem was alleen dat het niet uitmaakte waar ik heen ging, of hoe hard ik reed – ik kon niet aan ze ontkomen.

Zelfs nu, bijna anderhalf jaar later, achtervolgen die woorden me nog steeds, duiken ze op de meest onverwachte momenten op in mijn hoofd. Door de tijd en herinnering hebben die geluidloos gevormde woorden mijn vaders lome, Californische accent gekregen, dezelfde lijjige toon als waarmee hij zijn slachtoffers inpalmde. Ik hoor ze nu zo duidelijk dat hij naast me lijkt te zitten.

We zijn hetzelfde.

1

De vrouw in het ziekenhuisbed had dood kunnen zijn. Ze had dood móéten zijn. Het enige waaraan ik merkte dat ze nog leefde was het zachte, aanhoudende gepiep van de hartmonitor en het lichte rijzen en dalen van de lakens. Haar gezicht was vormloos. Emotieloos. Dit was niet de diepe ontspanning van de slaap, maar veel meer de ontspanning die teweeg wordt gebracht door de dood. Het was alsof al haar gezichtsspieren definitief waren uitgeschakeld. Het was alsof ik naar een lijk op een snijtafel keek, of naar een lijk dat in een afgelegen bos was gedumpt, maar dat was niet het geval. Heimelijk wilde ik dat het wel zo was.

Inspecteur Mark Hatcher keek naar de slapende vrouw en mompelde uit de grond van zijn hart: 'Jezus christus.' Als gehypnotiseerd bleef hij haar aanstaren. Zo nu en dan schudde hij zijn hoofd, slaakte een zucht en maakte kleine gebaren die boekdelen spraken. Ik had Hatcher leren kennen tijdens een cursus profielvorming die ik in Quantico had gegeven aan buitenlandse politiemensen. Hij was me opgevallen omdat hij tijdens elke bijeenkomst op de eerste rij had gezeten en maar vragen was blijven stellen. Ik mocht Hatcher toen en ik mocht hem nog steeds. Hij was een van de beste inspecteurs van Scotland Yard. Iedereen die dertig jaar lang het ravijn van Nietzsche in heeft gekeken en nog steeds iets van gevoel in zijn donder heeft is in mijn ogen oké.

Maar die jaren hadden hun sporen nagelaten. Ze hadden alle kleur aan hem onttrokken, alle vreugde. Zijn haar was grijs, net als zijn huid en zijn voorkomen. Hij had dat bijzondere cynisme dat je alleen tegenkomt bij politiemensen die te lang in het vak zitten. En heel dat droeve verhaal was te lezen in zijn trieste hondenogen. Die hadden meer gezien dan goed is voor een mens.

‘Patricia Maynard is het vierde slachtoffer, toch?’ Een retorische vraag, maar die moest gesteld worden om Hatcher weer bij de les te krijgen.

‘Klopt.’ Hatcher slaakte een diepe, vermoeide zucht en schudde zijn hoofd. Daarna draaide hij zich om en keek hij me recht aan. ‘Ik zit al zestien maanden achter die klootzak aan, en zal ik je eens wat zeggen? Ik denk niet dat we ook maar iets verder zijn gekomen, en dat de kans dat we hem pakken nog steeds even klein is als toen we begonnen. Het is net dat ladderspel, met dat verschil dat iemand alle ladders heeft gestolen en op ieder vakje een slangenkop prijkt.’ Weer slaakte hij een zucht, weer schudde hij zijn hoofd. ‘Ik dacht dat ik alles al had gezien, Winter, maar dit is anders.’

Dat was een understatement. De gruweldaden die seriemoordenaars bedenken kennen geen grenzen, maar zelfs ik moest toegeven dat dit ongekend was, en ik heb toch heel veel gezien. Sommige dingen zijn erger dan de dood, en Patricia Maynard was daar het levende bewijs van.

Terwijl ik naar haar keek zoals ze daar lag in die claustrofobische privékamer, aangesloten op al die machines en het infuus dat in de katheter in de rug van haar hand zat, flitste weer de gedachte door mijn hoofd dat ze beter af zou zijn als ze dood was. Ik wist ook precies hoe ik het zou doen. De slangen afkoppelen en met een injectienaald lucht in de katheter spuiten.

De luchtembolie zou eerst de rechterkant van het hart treffen en van daaruit zijn weg vervolgen naar de longen. De bloedvaten in de longen zouden samentrekken, waardoor de druk in de rechterkant van het hart zou toenemen en zo hoog zou worden dat de luchtbel naar de linkerkant werd gestuwd. Van daaruit kon die via de bloedsomloop de rest van het lichaam bereiken. Als hij vast kwam te zitten in de kransslagader zou dat een hartinfarct veroorzaken. Als hij de hersenen bereikte zou dat tot een beroerte leiden.

Een fraaie, eenvoudige oplossing. Behalve wanneer iemand er heel goed naar keek, was de kans dat je achter de tralies zou verdwijnen minimaal. Maar niemand zou er heel goed naar kijken. Uit ervaring weet ik dat mensen geneigd zijn te zien wat ze willen zien.

Patricia Maynard had de afgelopen drieënhalve maand opgesloten gezeten en was door een hel gegaan. Stel dat ze nu zou sterven? Ach, we zouden allemaal willen geloven dat haar lichaam het eindelijk had opgegeven en dat was dan dat. Einde verhaal.

‘DNA?’ vroeg ik.

‘Genoeg om haar in verband te brengen met de andere drie vrouwen, maar niets wat een match heeft opgeleverd in onze databank.’

‘Nieuws over de onbekende agressor?’

‘De onbekende agressor,’ zei Hatcher. ‘De laatste keer dat ik die term heb gehoord was volgens mij op tv.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Nee hoor, geen nieuws over de onbekende agressor.’

‘Dus feitelijk zitten we met vier slachtoffers die niet kunnen praten en hebben we geen enkel idee wie de schoft is.’

‘Daar komt het ongeveer op neer,’ Hatcher zuchtte. ‘We moeten hem vinden voordat hij nog iemand te grazen neemt.’

‘Dat gaat niet lukken. Nadat het eerste slachtoffer was gedumpt heeft het twee maanden geduurd voor er weer een ontvoering plaatsvond. Tussen het dumpen van slachtoffer nummer drie en de ontvoering van Patricia Maynard zaten daarentegen maar drie dagen. Meestal is er een afkoelingsperiode, een tijd waarin de fantasieën van de agressor sterk genoeg zijn om hem te beteugelen. Voor deze vent zijn die fantasieën echter niet meer genoeg. Die zijn slechts een slap aftreksel van het echte werk en daar is hij te veel aan gewend geraakt. Deze agressor is aan het escaleren. Patricia Maynard is twee dagen geleden gevonden en ik vermoed dat hij vanavond al het volgende slachtoffer kidnapt.’

‘Daar zit ik nou net op te wachten. Nog meer slecht nieuws.’ Weer zuchtte Hatcher en hij wreef over zijn vermoeide gezicht. ‘Wat is dan het goede nieuws, Winter? Daar kun je maar beter mee op de proppen komen, want daarvoor heb ik je tenslotte ingehuurd.’

‘Het goede nieuws is: hoe meer hij ontaardt, hoe groter de kans dat hij de fout in gaat. En hoe meer fouten hij maakt, hoe makkelijker het wordt hem te pakken.’

‘Mooie theorie. Het probleem is alleen dat er ergens een vrouw

rondloopt die binnenkort geconfronteerd wordt met haar ergste nachtmerrie en dat ik absoluut niets kan doen om dat te voorkomen. En het is mijn taak om die mensen te beschermen.'

Daar viel niets op te zeggen. Ik had vaak genoeg in de schoenen van Hatcher gestaan en wist precies wat hij op dat moment voelde. De hulpeloosheid, de behoefte iets te doen terwijl je geen flauw benul hebt wat dat iets is. Maar omgaan met de woede is nog wel het moeilijkste. Woede op jezelf omdat het je niet lukt de puzzel op te lossen, woede op een wereld waarin die puzzels kunnen bestaan.

Terwijl we naar de slapende Patricia keken, zwegen we een tijdje respectvol. De hartmonitor piepte, het beddengoed rees en daalde, de klok aan de muur tikte de seconden weg.

Patricia was achtentwintig, een brunette met bruine ogen. Dat laatste detail was niet te zien doordat haar ogen zo gezwollen waren dat ze dichtzaten, het een-na-laatste detail was niet te zien omdat de agressor haar hoofd had kaalgeschoren. Ze had bloeduitstortingen rond haar ogen en in het felle ziekenhuislicht was haar schedel een glanzende roze koepel. Er zat zelfs geen enkel stoppeltje op, wat betekende dat ze nog maar kortgeleden moest zijn kaalgeschoren, waarschijnlijk vlak voordat ze was achtergelaten. En je kon er donder op zeggen dat het niet de eerste keer was geweest dat de agressor haar dit had aangedaan. Pijn doen, vernederen, martelen, daar werd die vent geil van.

Ik had tientallen moordenaars ondervraagd in een poging inzicht te krijgen in de aandriften die hen tot dergelijke daden dreeven. Ik had me ten doel gesteld te doorgronden waarom een mens voor zijn plezier een ander pijn doet. Maar waarom op Patricia Maynard een lobotomie was uitgevoerd, daar kon ik met mijn pet niet bij.

Hart-longfuncties worden aangestuurd door de medulla oblongata, een deel van de hersenen dat bij de lobotomie op Patricia Maynard niet was beschadigd. Zolang ze leefde zou haar medulla oblongata ervoor zorgen dat haar longen bleven pompen en haar hart bleef kloppen. Patricia was nog geen dertig. Ze kon met gemak nog veertig of vijftig jaar leven. Een halve eeuw opgesloten in

een schemergevangenis, op alle gebieden volledig afhankelijk van de hulp van anderen: niet in staat zelf te eten of naar de wc te gaan, niet in staat een gedachte of een zin te vormen. Ik moest er niet aan denken.

‘En er zit geen litteken op de schedel?’ Nog zo’n retorische vraag, die deze keer nodig was om mezelf bij de les te houden.

‘Dat komt doordat de toegang tot de hersenen via de oogkassen is verkregen.’ Hatcher staaarde nog altijd naar Patricia Maynard. ‘Ge-noeg gezien, Winter?’

‘Meer dan genoeg.’ Ik staaarde ook naar haar. Ik kon het niet laten. ‘Goed, dan gaan we nu naar St.-Albans. Ik wil met Graham Johnson praten.’

‘Is dat echt nodig? Mijn mensen hebben hem al ondervraagd.’

Ik dwong mezelf mijn blik van Patricia Maynard af te wenden en keek Hatcher aan.

‘En ik weet zeker dat jouw mensen dat prima hebben gedaan. Maar Johnson heeft Patricia gevonden, wat betekent dat hij, afge-zien van het slachtoffer, onze enige link is met de agressor. En aan-gezien onze slachtoffers niet veel zeggen, is dit het enige aankno-pingspunt dat ik heb. Dus ja, ik wil met hem praten.’

‘Oké, ik bel wel even om te kijken of ik iemand kan vinden die je erheen kan brengen.’

‘En hoeveel tijd verspillen we daarmee? Je kunt me beter zelf brengen.’

‘Dat kan niet. Ik moet terug naar het bureau.’

‘Jij bent de baas. Jij kunt doen en laten wat je wilt.’ Ik grijnsde. ‘Kom op, Hatcher, we gaan lol maken.’

‘Lol! Jij hebt wel een heel vreemd beeld van wat lol is. Lol is een blondje van tweeëntwintig. Lol is de hele nacht feesten op het jacht van een multimiljonair. Wat wij doen is geen lol.’

‘Weet je wat het probleem is met jou, Hatcher? Je zit al veel te lang achter je bureau. Wanneer heb je voor het laatst echt politiewerk gedaan?’ Ik grijnsde. ‘En nu je het er toch over hebt, wanneer heb je voor het laatst een blondje van twintig gehad?’

Hatcher slaakte weer een diepe, vermoeide zucht. ‘Ik moet terug.’

‘Maar ik ben net de hele Atlantische Oceaan overgevlogen om jou uit de stront te helpen. En heb ik al gezegd dat ik al zesendertig uur mijn bed niet heb gezien?’

‘Dat is emotionele chantage.’

‘Hoe bedoel je?’

Weer zuchtte Hatcher. ‘Oké, ik breng je wel.’

2

Hatcher reed hard maar beheerst; de naald van de snelheidsmeter trilde rond de honderdveertig en kwam maar zelden onder de honderdtwintig. Over de M1, een uitvalsweg door de voorsteden van Londen, zetten we koers naar het noorden. De snelweg werd omzoomd door troosteloze, grauwe gebouwen die door het saaie decemberlicht nog somberder leken.

Over nog geen week zou het Kerstmis zijn, maar zelfs de gekleurde lichtjes die flonkerden achter de ramen waar we langsreden, maakten de dag niet vrolijk. Het was halverwege de middag, een uur voor zonsondergang, en in de loodgrijze lucht pakten grote donkere wolken zich samen. Volgens het weerbericht was er sneeuw op komst en mensen sloten al weddenschappen af of het al dan niet een witte kerst zou worden. Dat gokken leuk kan zijn begrijp ik, maar wat er leuk is aan sneeuw niet. Sneeuw is koud, nat en naargeestig. Ik ben een Californiër in hart en nieren. Ik snak naar zon zoals een junk naar crack.

‘Ik waardeer het zeer dat je de zaak hebt willen aannemen,’ zei Hatcher. ‘Ik weet dat je het druk hebt.’

‘Graag gedaan.’ Maar niet heus, dacht ik. Op dit moment had ik ook in Singapore of Sydney of Miami kunnen zitten. Warme zonnige steden. In plaats daarvan bevond ik me op een ijskoude winterdag in Londen, lagen bevroering en onderkoeling op de loer en vroeg ik me af wanneer de sneeuwstorm zou losbarsten.

Het was echter mijn eigen schuld. Het grote voordeel van eigen baas zijn is dat je zelf kunt bepalen wat je doet. Ik had ervoor gekozen naar Londen te gaan omdat de zaak bijzonder was, en bijzonder maakt interessant en iets interessants wint het van de zon.

Sinds ik weg was gegaan bij de FBI reisde ik de hele wereld af om

seriemoordenaars op te sporen. Iedere dag kreeg ik een nieuw verzoek om hulp, soms wel twee of drie. Kiezen welke zaken ik aannam was lastig, aangezien elke zaak die ik afwees iemands doodvonnis kon betekenen. En vaak bleef het niet bij één slachtoffer, want seriemoordenaars hebben de neiging door te gaan tot hun dat onmogelijk wordt gemaakt. Toen ik nog bij de FBI werkte had dat dilemma me heel wat slapeloze nachten bezorgd. Tegenwoordig slaap ik beter, maar dat komt door de combinatie van slaappillen, whisky en jetlags.

Helaas zal ik nooit zonder werk komen te zitten, monsters zijn er namelijk altijd, al vanaf het moment dat Kaïn Abel vermoordde. Seriemoordenaars zijn net onkruid. Als je er een hebt gepakt steekt een ander de kop op. Alleen al in de Verenigde Staten zouden er wel honderd rondlopen. En dan zijn er nog de brandstichters en verkrachters en al die andere ellendelingen die zich als levensdoel hebben gesteld anderen pijn te doen en te laten lijden.

Toen ik nog bij de FBI zat zag ik er ook echt uit als een FBI-agent. Strak in het pak, schoenen die glommen als spiegels, haar aan de zijkanten en van achteren kortgeknipt. Indertijd verfde ik mijn haar zwart om niet op te vallen. Als je me samen met tig andere FBI-agenten in een rij had gezet had je me er niet uitgepikt.

Tegenwoordig maak ik me niet meer zo druk over mijn uiterlijk. De gesteven witte overhemden en stijve boorden zijn vervangen door jeans, T-shirts met de opdruk van een oude rockband en hoodys. De glanzende schoenen zijn vervuild voor lekker zittende, afgetrapte kistjes. De haarverf is in de vuilnisbak beland. Ik mag er dan misschien niet zo gelikt uitzien als vroeger, ik voel me veel lekkerder. Die pakken waren net dwangbuizen.

‘Wat is je eerste indruk?’ Met één hand op het stuur keek Hatcher me even aan, de naald van de snelheidsmeter ging richting honderdzig.

‘Er zijn maar twee manieren waarop deze vent ermee ophoudt: als hij gepakt wordt of als hij sterft. Aan een natuurlijke of onnatuurlijke doodsoorzaak. Hij houdt te veel van wat hij doet om er uit zichzelf mee te kappen.’

‘Kom op, Winter, je hebt het niet tegen een groentje. Die omschrijving geldt voor 99,9 procent van de seriemoordenaars.’

Ik schoot in de lach. Hatcher had gelijk. ‘Oké, wat vind je van deze theorie? Als je hem in het nauw drijft zal hij zich niet gauw overgeven. Dit is typisch zo’n gast die zich nog eerder laat doodschieten.’

‘Waarom denk je dat?’

‘In de gevangenis gaat hij er onderdoor.’

‘Waarom?’

‘Omdat het een controlfreak is. Hij voert de regie over alle aspecten van het leven van zijn slachtoffers. Over wat ze aanhebben, wat ze eten, alles. Hij zou er niet tegen kunnen als die regie hem werd ontnomen. Hij laat zich nog liever neerschieten, want dan kan hij tenminste zelf de tijd en plaats van zijn dood bepalen en heeft hij naar zijn idee de regie nog steeds in handen.’

‘Hopelijk heb je ongelijk.’

‘Denk het niet.’

Terwijl Hatcher reed liet ik in mijn hoofd de feiten over de ontvoering van Patricia Maynard de revue passeren. Ik had graag meer informatie gehad, maar dat is altijd zo. En hoeveel informatie je ook hebt, het is nooit genoeg.

Volgens het politierapport had Martin Maynard zijn vrouw op 23 augustus als vermist opgegeven, en daarmee zichzelf aangewezen als hoofdverdachte. De meeste moorden worden gepleegd door een bekende van het slachtoffer: de echtgenoot, een familielid, een vriend. Op dat moment was er nog geen sprake van een moordonderzoek, maar de politie had het zekere voor het onzekere genomen.

Martin Maynard had de ene verhouding na de andere en het echtpaar zat in relatietherapie in een allerlaatste wanhoopspoging een huwelijk te redden dat al lang geleden afgeschreven had moeten worden. Voeg daar een fikse levensverzekering aan toe en je had motieven genoeg. Moord was een logische conclusie.

Na twee dagen te zijn verhoord was Maynard vrijgelaten. De politie had hem de maanden daarna in het oog gehouden, maar dat

was weer om liever het zekere voor het onzekere te nemen en achteraf niet aangewreven te krijgen dat ze hun plicht hadden verzaakt. Toen ze de puzzelstukjes over waar Patricia Maynard het laatst was geweest in elkaar probeerden te passen, kwamen ze erachter dat ze ergens op de avond van 22 augustus was verdwenen.

Martin had een waterdicht alibi in de vorm van zijn secretaresse, een vrouw over wie hij bij hoog en bij laag had beweerd dat ze niets meer was dan dat. De avond van Patricia's verdwijning zou hij voor zaken in Cardiff zijn geweest, maar in werkelijkheid zat hij nog steeds in Londen, bij zijn secretaresse. Het hotelregister en getuigenverklaringen bevestigden zijn verhaal.

Vervolgens bleef het drieënhalve maand stil. Geen losgeldbrief, geen telefonische eisen, niets. Patricia Maynard was van de aardbodem verdwenen. Iedereen ging ervan uit dat ze dood was tot ze eergeravond opdook in een park in St.-Albans, een kleine stad met een kathedraal op dertig minuten rijden ten noorden van Londen. Ze was verward, niet in staat antwoord te geven op de meest basale vragen. Graham Johnson, die zijn hond aan het uitlaten was, zag haar in haar eentje ronddwalen. Hij belde de politie, die de onbekende vrouw al snel identificeerde als Patricia Maynard. Vervolgens was ze naar het St.-Barts Hospital in Londen gebracht en had Hatcher de zaak overgenomen.

Tijdens de drieënhalve maand die Patricia Maynard in gevangenschap had doorgebracht, was ze herhaaldelijk gemarteld. Haar lichaam zat onder de littekens en bloeduitstortingen, sommige waren oud, andere recent. De agressor had het leuk gevonden om haar met een mes toe te takelen en uit het toxicologisch onderzoek was gebleken dat hij haar een middel had gegeven dat ervoor moest zorgen dat ze bij bewustzijn bleef en alles voelde als hij zich op haar uitleefde. Hij had haar vingers een voor een afgesneden, behalve de ringvinger van haar linkerhand. De stompjes waren keurig dichtgeschroeid. Merkwaardig genoeg had hij er alles aan gedaan om haar gezicht te sparen en nog merkwaardiger was dat er sporen van make-up op zaten. Een ander interessant punt: afgezien van haar verwondingen verkeerde Patricia in een vrij goede conditie. Haar

gewicht klopte met haar lengte en postuur en ze vertoonde geen tekenen van uitdroging.

Toen we bij de afslag naar St.-Albans waren aangekomen zette Hatcher de richtingaanwijzer aan en zwenkte naar de afrit. Vijf minuten later reden we door St.-Michael's, een buurt met sjofele maar pittoreske rijtjeshuizen, maar ook grotere woningen die een klein fortuin moeten hebben gekost. We kwamen langs vier cafés. Te veel voor het aantal huizen. Het was duidelijk een toeristische wijk.

Zodra ik uit de auto stapte sloeg de kou me in het gezicht. Het leek wel alsof ik met mijn hoofd tegen een ijswal knalde. Ik had mijn dikste jack aan. Schapenvacht aan de binnenkant om de warmte vast te houden, en waterdicht suède aan de buitenkant als bescherming tegen de ergste regen en wind. Ik had net zo goed een korte broek en T-shirt aan kunnen hebben, zo weinig haalde mijn jack uit. Toen ik een sigaret opstak keek Hatcher me vuil aan.

‘We zijn buiten,’ zei ik. ‘Hier mag het.’

‘Van die dingen ga je dood.’

‘Dat geldt voor wel meer dingen. Morgen kom ik misschien onder een bus.’

‘Of er wordt longkanker bij je geconstateerd en sterf je een langzame, pijnlijke dood.’

Ik grijsde even naar hem. ‘Misschien ook niet. Mijn opa rookte twee pakjes per dag en is honderddrie geworden. Maar hopen dat ik op hem lijk, hè?’

Het huis van Graham Johnson stond tegenover de Six Bells. Net als bij alle andere huizen in dit deel van de straat kwam de voordeur direct uit op het trottoir. Iemand van Hatcher's team had Johnson gebeld om hem te zeggen dat we eraan kwamen, dus verwachtte hij ons. De vitrage voor het raam van de zitkamer bewoog toen we naar het huis liepen en nog voor Hatcher de kans kreeg op de bel te drukken ging de deur al open. Johnson verscheen in de deuropening, een keffende jack russell sprong als een bezetene om zijn enkels heen. Johnson was van gemiddelde lengte, had een gemiddeld postuur en zijn hoofd raakte de bovenkant van de lage deuropening.

Volgens het politierapport was Johnson vijfenzeventig, en die ja-

ren hadden diepe voren in zijn afgeleefde, bezorgde gezicht achtergelaten. Het beetje haar dat hij nog had, was even wit als het mijne en hij had dikke wallen onder zijn waterige, blauwe ogen. Hij bewoog zich soepel voor zijn leeftijd, geen enkele stijfheid, ook al was het buiten min één. Regelmatige lichaamsbeweging in plaats van vitamines en supplementen voor de botten. Johnson kwam niet op me over als iemand die aan de vitamines zou gaan.

‘Kom binnen.’

Johnson deed een stap opzij om ons de zitkamer binnen te laten. De hond werd helemaal hoteldebotel. Hij kefte, draaide rondjes en joeg zijn staart achterna. Toen de oude man ‘Barnaby, stil!’ snauwde, hield het beest zijn bek. Met een schuldige uitdrukking op zijn snuit sprong hij op een stoel. Ik trapte mijn half opgerookte sigaret uit op de stoep en liep achter Hatcher aan naar binnen. De hond hield ons scherp in de gaten. Johnson gebaarde naar de bank en we gingen zitten. De kamer werd verwarmd door een haardvuurtje dat een gezellige oranje gloed verspreidde.

‘Wilt u iets drinken?’ vroeg Johnson. ‘Thee? Koffie?’

‘Koffie zou lekker zijn,’ zei ik. ‘Zwart met twee klontjes alstublieft.’

Hatcher hoefde niets. De oude man verdween naar de keuken. Ik leunde achterover en keek de kamer rond. Mijn eerste indruk was dat alles er was uitgestald als in een museum. Toen Johnson opendeed had ik zijn trouwring gezien en nu viel me op dat de zitkamer op een vrouwelijke manier was ingericht. Maar een echtgenote had ik niet gezien.

Overal waar er maar plek voor was stonden stoffige snuisterijen, op de stoelen en banken lagen verschoten gebloemde kussens en voor de ramen hingen verschoten gebloemde gordijnen. Op de schoorsteenmantel prijkte een oude ingelijste trouwfoto en overal waren familiefoto's van talloze lachende kinderen en kleinkinderen. De foto's waren te dateren aan de hand van de kapsels en kleding; de meest recente was van ongeveer vier jaar geleden, de tijd dat de vrouw van Johnson moest zijn overleden.

Johnson kwam terug met twee dampende koppen koffie, gaf er een aan mij en nestelde zich daarna in de stoel bij de haard. Mijn

koffie was sterk en stond stijf van de cafeïne. Precies zoals ik hem graag drink.

‘Kunt u ons vertellen hoe u Patricia Maynard hebt aangetroffen?’ vroeg Hatcher.

‘O, zo heet ze dus,’ zei Johnson. ‘Sinds maandagavond heb ik wel tien politiemensen gesproken maar niemand heeft de moeite genomen me te vertellen hoe ze heet. Aan de andere kant heb ik daar ook niet naar gevraagd, dus is het net zo goed mijn schuld. Het voelt in elk geval niet goed. Dat ik niet naar haar naam heb gevraagd.’

‘Meneer Johnson,’ zei Hatcher.

Zichtbaar geschrokken keerde de oude man terug naar het hier en nu. ‘Sorry,’ zei hij.

Hatcher wuifde de verontschuldiging weg. ‘Kunt u ons vertellen wat er is gebeurd?’

‘Ik liet Barnaby voor het laatst die dag uit. Dat zal rond een uur of tien zijn geweest. Ik laat hem iedere avond om dezelfde tijd uit. Ik ga twee of drie keer per dag met hem naar het park. Als ik dat niet zou doen zou hij hier de hele tent afbreken.’

‘Dat was het Verulamium Park, toch?’

‘Klopt. Het Verulamium Park. Op weg hierheen bent u waarschijnlijk langs de ingang gereden. Maar goed, toen ik bij het andere einde van het meer was aangekomen zag ik die vrouw. Dat ik haar opmerkte kwam doordat ik dacht dat ze het water in wilde lopen.’ Hij zweeg en nam een slok koffie. ‘Luister, ik wil niet onbeleefd zijn, maar ik heb dit al aan de politie verteld. Niet dat ik het erg vind om het allemaal nog een keer te vertellen, maar ik heb het idee dat ik uw tijd verdoe.’

‘U verdoet onze tijd helemaal niet.’ Ik keek naar de Jack Russell. ‘Ik zou graag iets uitproberen als u dat goedvindt. Denkt u dat Barnaby er iets voor zou voelen om een wandelingetje te maken?’

Bij het woord ‘wandelingetje’ spitste de hond zijn oren. Hij sprong van zijn stoel en begon te blaffen en maakte pirouettes als een circus hond. Johnson lachte. ‘Volgens mij betekent dat ja,’ zei hij.

3

We deden er vijf minuten over om naar het Verulamium Park te lopen, lang genoeg om een sigaret helemaal op te kunnen roken. Barnaby sprong de hele tijd, rukte aan zijn riem waardoor hij zowat stikte, en gedroeg zich alsof hij nog nooit zoiets opwindends had meegemaakt. De schemering viel snel en in het sombere halfduister gloeide het licht van de straatlantaarns grauw en oranjegeel op. De sneeuw zou niet lang op zich laten wachten, de lucht was drukkend en vochtig. Ik trok mijn jack strakker om me heen om me te weren tegen de kou, maar het haalde niets uit. Tegen de kou van een klamme Engelse winterdag was zelfs poolkleding niet bestand.

‘Maakt u elke dag dezelfde wandeling?’ vroeg ik.

De oude man schudde zijn hoofd. ‘We lopen verschillende routes. Het hangt af van het weer, van hoeveel tijd we hebben, dat soort zaken. Het is een groot park.’

Het was een groot park. Zover het oog reikte strekte zich rechts een grasvlakte uit, verlaten voetbalvelden, witte lijnen op een grijze ondergrond. Links stond hoog boven op een heuvel de kathedraal. Voor ons was een meertje dat van het grote meer werd gescheiden door een bolle brug. Eenden en zwanen dobberden op het water, onaangedaan door de kou.

Het park was donker en verlaten, voor de agressor een ideale plek om Patricia Maynard achter te laten.

‘Hoe bent u de avond dat u Patricia Maynard vond gelopen?’

Johnson wees naar de kathedraalkant van het meer. ‘We hebben een snel rondje om het meer gemaakt, tegen de klok in.’

‘En waar was u toen u Patricia Maynard zag?’

De oude man wees naar het einde van het meer.

‘Goed, dan gaan we daar heen.’

Het duurde nog eens vijf minuten voor we er waren. Ik liet Johnson plaatsnemen op een bankje en ging naast hem zitten. Barnaby trok aan zijn riem, kefte en klauwde over het beton in een poging los te komen zodat hij op een eend kon jagen. Ik keek even op naar Hatcher, die de boodschap begreep. Voor dit soort werk was het beter dat Johnson zo min mogelijk werd afgeleid. Hatcher pakte Barnaby's riem en liep weg tot ze buiten gehoorsafstand waren.

Het verschil tussen een cognitief verhoor en een standaardverhoor is dat je bij een cognitief verhoor probeert de ondervraagde de bewuste plek weer te laten bezoeken om hem de indrukken en gevoelens te laten herbeleven die hij daar heeft gehad. In plaats van rechtstreeks op de gebeurtenis in te gaan, draai je eromheen en benader je het voorval met andere zintuigen. De herinneringen die dit oproept zijn veel betrouwbaarder gebleken dan die bij gangbare verhoortechnieken bovenkomen. Strikt genomen had ik Johnson hier niet mee naartoe hoeven te nemen, maar omdat het park toch vlak om de hoek lag, leek het me een goed idee.

'Ik wil dat u uw ogen sluit, meneer Johnson, en dan ga ik u een paar vragen stellen. Denk niet te lang na over uw antwoorden. Het kan me niet schelen hoe dwaas ze lijken, zeg gewoon wat er bij u opkomt.'

Johnson keek me sceptisch aan.

'Maakt u zich geen zorgen. Het is niet de eerste keer dat ik dit doe.'

Weer keek Johnson sceptisch, maar hij deed toch zijn ogen dicht.

'Ik wil dat u terugdenkt aan maandagavond. Zoals gewoonlijk laat u Barnaby uit. Hoe laat is het?'

'Een uur of tien. Ik laat hem altijd rond die tijd uit.'

'Iets voor of iets na tien?'

De oude man trok een grimas, daarna ontspande zijn gezicht. 'Het was na tien. Ik had net een tv-programma uitgekeken. Het nieuws zou zo beginnen.'

'Wat voor weer is het?'

'Het regent.'

'Beschrijf die regen eens. Regent het hard? Zacht?'

‘Het miezert. U weet wel, het lijkt niet hard te regenen en toch word je drijfnat.’

‘Is het druk in het park?’

‘Met dat weer en op dat late uur?’ Johnson schudde zijn hoofd. ‘Nee, alleen Barnaby en ik zijn er. En Patricia natuurlijk.’

Op zijn opmerking over Patricia Maynard ging ik niet in, want daar was ik nog niet aan toe.

‘Hoe voelt u zich?’

‘Eerlijk gezegd baal ik een beetje. Ik heb vandaag de auto opgehaald van de garage en een rekening van zeshonderd pond voor mijn kiezen gekregen. En nu ben ik de hond aan het uitlaten in de regen. Ik heb leukere dagen gehad, laat ik het zo zeggen.’

‘Wat ruikt u?’

‘Vochtige aarde. De geur van houtvuur die opstijgt uit mijn kleren.’

‘Wat ziet u?’

‘De scheuren in het voetpad. Ik loop met gebogen hoofd om geen regen in mijn gezicht te krijgen.’

‘Loopt u snel of langzaam?’

‘Snel, ik wil zo vlug mogelijk naar huis, weg uit de regen.’

‘Wat doet Barnaby?’

Een lachje. ‘Die trekt zoals gewoonlijk mijn arm er zo ongeveer af. Als hij niet aan de lijn zou zitten zou hij binnen twee seconden in dat meer liggen.’

‘Hoe merkt u dat Patricia er is?’

‘Ik zie iets vanuit mijn ooghoek. Een beweging aan het einde van het meer, op het pad dat naar de Fighting Cocks leidt.’

Toen hij haast onwaarneembaar knikte keek ik in de richting die hij aangaf. Zelfs nu de duisternis nog niet helemaal was ingevallen, zag het donkere, smalle pad er niet uitnodigend uit.

‘Hoe loopt ze?’

‘Wankelend. Ze zwalkt alsof ze dronken is. Mijn eerste gedachte is dat ze er eentje te veel heeft gehad in de Fighting Cocks. Ik wil niet naar haar staren, maar u weet hoe dat gaat. Als er een ziekenwagen langs de kant van de weg staat, kun je het ook niet laten ernaar

te kijken, toch? Maar goed, ik zie haar tussen de bomen vandaan wankelen en vind het maar vreemd dat ze alleen is. Geen teken van een vriendje. Geen vriendinnen. Het is donker en laat. Dit is geen plek voor een vrouw alleen. Als ik aandachtiger kijk omdat ik me zorgen over haar maak, zie ik dat ze recht op het meer af loopt. Ik ren naar haar toe en het lukt me nog net op tijd haar aan haar arm weg te trekken. Als ze in deze tijd van het jaar het meer in was gelopen zou ze onderkoeld zijn geraakt.'

De rest van het verhaal stond in het politierapport. Johnson had geprobeerd met haar te praten en toen ze niet reageerde had hij haar meegenomen naar de Fighting Cocks, waar hij de kroegbaas gevraagd had de politie te bellen. Het was lang geleden dat ik iemand zonder mobieltje was tegengekomen. Graham Johnson was een reliek uit lang vervlogen tijden.

'Ik wil dat u een paar stappen terug doet, meneer Johnson, dat u terugdenkt aan het moment dat u zich voor het eerst bewust werd van Patricia's aanwezigheid. Ik wil niet dat u iets zegt, ik wil alleen dat u dat beeld voor u ziet. Maak er een zo duidelijk mogelijke voorstelling van, van elk detail, hoe klein of onbeduidend ook. Wat ziet u? Wat hoort u? Wat ruikt u?'

Ik gaf Johnson even de tijd en zei toen dat hij zijn ogen open mocht doen. De oude man had een merkwaardige uitdrukking op zijn gezicht.

'Wat is er?' vroeg ik.

'Dadelijk denkt u nog dat ik paranoïde ben.'

'Paranoïde of gek, maakt niet uit. Ik wil horen wat u te zeggen hebt.' Ik lachte hem geruststellend toe en wachtte tot hij naar me terug lachte. 'Wat is er dan gebeurd? Bent u ontvoerd door buitenaardse wezens en overgebracht naar het moederschip?'

Johnsons glimlach was van korte duur. Zijn gezicht kreeg weer een ernstige, enigszins angstige uitdrukking. Hij wees naar rechts, naar een donker groepje bomen met struiken eronder. Toen hij sprak klonk hij heel zeker van zichzelf. Hij geloofde elk woord dat hij zei.

'Iemand stond daar te kijken.'

Eerste druk mei 2015

Oorspronkelijke titel *Broken Dolls*

First published in 2014 by Faber and Faber Limited, London

Copyright © 2014 by James Carol

The moral right of James Carol to be identified as the author of this work has been asserted
in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2015 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Noor Koch

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Dina Belenko

Opmaak binnenwerk Hans Gordijn, Baarn

ISBN 978 90 261 3492 0

ISBN e-book 978 90 261 3493 7

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande
– overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door
geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.